

Az én utcám

Ha a kanizsai piactértől elindulunk Zenta felé, az utca bal oldalán, akkor a város legizgalmasabb részére jutunk, a Tópartra. Itt rövid, többnyire egyenes utcák sorakoznak. Ezeknek a közöknek más - más a hangulata, s sokszor azon töprengnek, miféle titkokat rejtegetnek. Számomra a legkedvesebb az az utca, amelyikben születtem és felcseperedtem, és ahol édesanyám él. Innen mentem férjhez is, no, nem messzire, csak néhány utcával arrébb. Hú maradtam a Tóparthoz.

Igyekszem minél gyakrabban meglátogatni anyukámat. S amint befordulok a közbe, kutató tekintetemmel keresem az emlékeimet, hogy ugyanaz a naiv kislány lehessen, aki itt élt.

Már majdnem a szülőházamhoz érek, amikor megszólítanak:

- Szervusz, kislány!

Körülnézek. Sehol senki. Látom, a szárazkapuk még mindig ugyanazok, mint hajdanán. Az egyik, a fehérre mázolt, vaskos kilincsével mintha huncutul rám kacsintana.

Á, csak káprázik a szemem – gondolom, s mennék tova, amikor ismét hallom:

- Kislány!
- Nekem szóltál?
- Hát, ki másnak, csak te vagy itt. Nem ismered fel engem? Én tudom, ki vagy.
- Ismersz engem! Csodás! – sóhajtok fel boldogan.

Letelepszem a kapu tövében, és izgatottan várom, hogy elkalandozzunk egy másik világba.

- Hol volt, hol nem volt – kezdett mesélni a szárazkapu -, volt egyszer egy morcos kislány, aki mindig késve indult az iskolába. Még arra sem volt ideje, hogy megtisztogassa a cipőjét, az előtttem levő folyókában csak gyorsan megmártogatta, és már szaladt is. Ez így ment, napról napra. Durcássága ellenére szerették, legfőképpen az édesanyja, aki nagy- nagy türelemmel volt iránta.
- Annak a kislánynak a jövetelét az utcabeli cigányasszony jósolta meg – vágott közbe egy átellenben levő közönséges kapu.
- Most te mesélsz vagy én?
- De ez fontos - közölte határozottan a túloldalon levő kapu -, mert így egész életében biztosan szerencse kíséri. Volt még kislány az utcában, az egyik szappanfőzéskor zsírszódát ivott, életben maradt ugyan, de soha nem bírt beszélni, a másik meg nagyon korán eltávozott az élők sorából.
- Jaj, ezek szomorú dolgok.
- Szomorú, nem szomorú, megtörtént, mint az a tűzeset is.
- Ó, arra emlékszem – mondta a szárazkapu, miközben mély levegőt vett. – A férfiak a kocsmában iszogattak, amikor egy villám csapott a tetőbe. A szikra hatalmas tűzzé nőtte ki magát. Amihez csak hozzáérték a lángnyelvek, mind megperzselődött. Forró fény világította meg az egész utcát. Bevallom, nagyon féltem.
- Szerencsére mi megúsztuk – jelentette ki a másik kapu. – Láttam akkor este a cigányasszony egyik fiát, itt ment el előttem, hátán a gitárral, fején az a zsíros kalap. Tudod, azzal kereste a kenyerét, hogy muzsikált a kocsmában.

- Igen, az a zsiros kalap! Az anyja pedig pedánsnak tűnt, a hófehérre meszelt házuk előtt mindig el volt seperve a téglajárda – mondta a kapu, majd rövid bóbiskolás után ekképpen kérdezett rá kaputársára:
- Emlékszel arra a két kisgyerekre, akik kicsinosították a cigányasszony házát?

A másik kapu éppen az egyik lécet igazgatta, amelyikkel toldozva volt, nagyon zavarta, sűrűn-sűrűn vakarózott tőle.

- Hát azt nem lehet elfelejteni! – válaszolt mosolyra nyújtott szájjal. – Emlékszem, eső után tele volt hatalmas pocsolókkal a kocsiót. A gyerekek nézték a hófehér falat. Olyan kár, hogy nincs rajta semmi! – gondolták. Csakhamar felcsillant a szemük. Kis kezüket jó mélyre merítették a latyakban, majd rátapogatták a falra. Azután boldogan gyönyörködtek a munkájukban. Örömük gyorsan elröppent, amikor a cigányasszony elkezdett szitkozódni. Az egyiknek még az anyját is megátkozta, s sajnos fogott is rajta az átok.

A szárazkapu kissé bepárásodott szemmel, halkán mondogatta:

- Gyerekek, gyerekek, ...

A másik kapu egészen belemerült az emlékezésbe:

- Történt, hogy estefelére még a szomszéd utcából is ideverődtek gyerekek és *csiléztek*. Rajzoltak egy kört a kocsiótra, annak közepébe konzervdobozokból tornyot építettek. Körbeállták. Az egyik játékos egy botocskát dobott el úgy, hogy a torony szétesen, ezzel lefoglalta a körön belül sétáló macskát, akinek az volt a feladata, hogy építse fel újra a tornyot és azután a bottal érintse meg a dobót, akinek viszont a botocskát kellett visszaszereznie. Minél sietősebben rakta a macska a tornyot, annál kevésbé sikerült, újra és újra lebomlott, így a dobó kényelmesen megszerezte a botot. Ha a macskának mégis sikerült a dobót megérinteni, helyet cseréltek, a dobóból macska lett, a macska meg beállt a körbe. Előfordult, hogy a torony egyben maradt, ekkor nem volt nehéz dolga a macskának, könnyűszerrel megérinthette a játékosársát. Egy baj volt csak – toldotta meg a történetét. – Túl hangosak voltak. Egyik, másik asszony mérgelődött is emiatt, és lezavarták a gyerekhadat a part alá. Ott lehetett kacskázni, árkot átugrálni, bújócskázni, ...
- Á, egyesek nem csak a gyerekekre mérgelődtek – jegyezte meg a szárazkapu. – Élt az utcában egy bácsika, aki olyan lassan gyalogolt, hogy az idő ólomlábakon járva is gyorsabban haladt. Rádásul előtte baktatott az a rettentően kövér, rövid lábú fekete kutyája. Esős időben, amikor nem lehetett kimenni a kocsiótra, libasorban mentek a járdán, elől a kutya, utána a bácsi meg a többiek. Bezzeg, aki sietett, elmondott néhány imát! Főleg, ha még figyelmetlen is volt, s rálépett arra az egy téglára, amelyik ki volt lazulva, s amelyik esős időben lefröccsentette sáros vízzel a járókelőt. Az volt kellemetlen igazán – folytatta –, amikor a bandázók között kellett elmenni! Az ember magán érezte a röntgen szemeket, s szinte a füle hallatára kezdtek el róla beszélni. Mindenről társalogtak, hogy kinek hány disznója rőfög az ólban, ki mit főz ebédre, ki mekkora földön gazdálkodik, sőt még azt is kifigyelték, hogy melyik leánynak melyik legény csapja szelet.
- Egyik nap bandáztak, a következő nap meg összevesztek – tette hozzá a másik kapu, majd így folytatta:
- Élt az utcában egy asszony, akinek az volt a szokása, hogy hol ezt, hol azt kunyerált. Adj már egy kanál sót, nincs kedvem elmenni a boltba. Máskor: Adj már egy szál zöldséget, nem volt időm elmenni a piacra. Vagy: Adj már egy tojást, nem tojt a tyúk. Adj már néhány kanál lisztet, most vettem észre, hogy nincs, be kell rántanom a levest. Idővel persze betelt a pohár, s kiadták az útját, de már másnap együtt bandáztak.

Ekkor egy rózsás tarajú kakas érces hangján rázendített a baromfiudvarban, libák gágogtak, a szomszédságban pedig egy kutya hangosan csaholta a kerítésen sétáló macskát. Micsoda hangzavar! Már csak a mindenféle lim-lommal megrakott szekér zörgése hiányzik, amelyikről teli torokból kiabálják: Rossz vasat veszek!

Miután elcsendesedett a környék, a szárazkapu rákérdezett a másokra:

- Akkor, kié volt az a teknő?
- Milyen teknő?
- Hát az a mosóteknő, ami kézről kézre vándorolt a három asszony között.
- Tényleg?! - kapott észbe a kapu, miközben ismét a léccel bajlódott. - Láttam, hogy hol az egyik visz egy teknőt, hol a másik. Nem is gondoltam, hogy ugyanaz a teknő. Nahát!
- Ha te sem tudod, akkor ez már akkor örök rejtély marad – állapította meg a szárazkapu, majd hangosan elmerült gondolataiban:
- Láttam egyszer egy fiút, amint körbevették a társai, valamit ettek, valamit, ami tört fehér. Nagyon figyeltem, hallgatóztam, mi lehet az. Képzeld, krumplicukrot csemegéztek. Vajon, milyen íze lehetett?
- Elnézést, akaratlanul is hallottam a beszélgetéseteket – szólalt meg egy harmadik kapu. - Szeretném tudni, mi lett azzal a morcos kislánnyal.
- Ó, igen! A kislány, míg nagylány lett a könyveket bújta. Olvasott sok mesét manókról, királykisasszonyokról, tündérekről és varázslatról, majd egy szép napon eljött érte egy szőke herceg.

Ezután hosszú hallgatásba burkolóztak, a csendet a toldozott kapu törte meg.

- Hogy megváltozott az utca élete, amikor divatba jött a tévé! Először csak a módosabbaknak volt televíziójuk, mint itt a hűvös oldalon a hatodik házban, ott ahol az ember ács volt, vidéken dolgozott, így jobban keresett. Az asszony megengedte az utcabeli gyerekeknek, hogy náluk tévézzenek. A gyerkőcök vitték a kis széket, s egy óráig szigorú csendben gyönyörködhetnek a tévéműsorban. Azután a felnőttek is egyre kevesebbet bandáztak, inkább nagy némaságban kísérték, hogy mit adnak a tévében.
- Elmúltak a tereferés idők, mint a nagy havazások is – sajnálkozott a szárazkapu. - Az emberek lehányták a tetőről a havat, meg még az udvarból is kihordták az utcára. Olyan sok hó volt, hogy nem lehetett átlátni a túloldalra. Jó szórakozást nyújtott a gyerekeknek alagutat fúrni a hatalmas hótömbben.
- Látod, semmi sem örök – jegyezte meg szomorúan a kapu.
- De – mondom, miközben felállok. – A jó dolgok, a szép emlékek, a testet-lelket simogató érzések. Ezek örökre megmaradnak.

Néhány lépés és a szülőházamhoz érek, ahol édesanyám mindig örömmel fogad.

Magyaroknál számos utca van. Remélem, mindenkinek van egy utcája, ahol őszinte kedvességgel üdvözlük egymást, miközben szemükben mosoly csillan! ... Megállnak, dacolva a rohanó idővel és jót elcseverésnek, ... Kell egy utca, ahol a kapuk beszélnek, sőt még a fák is köszönnek, ...Kell egy utca, ahol otthon vagyunk!